Dosar 2a-866/23 judecătoria Drochia, sediul Rîșcani, judecător I.Rabei

Decizie

05 martie 2024 mun. Bălţi

Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi

în componenţă:
Preşedintele şedinţei Adriana Garbuz
Judecătorii Iulia Grosu şi Dumitru Corolevschi
Grefier Roxana Iacubovscaia

examinând în şedinţă publică apelul declarat de Voloșciuc Oleg împotriva hotărîrii judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani din 10 august 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Secrieru Magdalena către Voloșciuc Oleg cu privire la încasarea pensiei pentru întreținerea fostului soț,-

Constată:

Pretenţiile reclamantului:

La data de 15 mai 2023, Secrieru Magdalena a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Voloșciuc Oleg cu privire la încasarea pensiei pentru întreţinerea fostului soț.

În motivarea acţiunii sale, reclamanta Secrieru Magdalena a indicat că, din anul 2005, a început a concubina cu cet. Voloşciuc Oleg. În timpul conviețuirii comune, la data de *****, s-a născut fiica *****, iar la *****, s-a născut fiul *****. La naşterea copiilor, i-au fost eliberate certificatele de naştere, seria NA-VI 11 13434, pentru fiica ***** şi NA-VI 1837351, pentru fiul *****, la rubrica „Tată”, în ambele
certificate fiind indicat Voloşciuc Oleg.

Ulterior, s-a constatat că Voloşciuc Oleg nu dorea să aibă grijă de o ambianţa bună şi frumoasă în familie, în ultima perioada aveau deseori neînțelegeri. Ca urmare, nu au mai putut locui împreună şi conveţuirea lor s-a întrerupt definitiv, fără a avea careva şanse de restabilire a relaţiilor.

Astfel, Voloşciuc Oleg a rămas să locuiască în locuinţa de pe ***** 1, din ***** unde au locuit împreună ultimii 11 ani, iar ea cu copii locuiește separat, într-un apartament (procurat în anul 2022, pentru care achită un credit bancar) de pe str. Independenţei 61, ap. 29 din *****. Voloşciuc Oleg i-a declarat iniţial că va ajuta la întreținerea copiilor, ajutorul fiind cu sume băneşti, mărimea cărora urmând a le stabili unipersonal, la discreția lui.

Din motiv că pârâtul refuza să aibă careva grijă necesară şi permanentă de copii, (unul din care are dizabilităţi din copilărie - *****, sindrom DOWN) ea s-a aflat în situaţia de a fi nevoită să se adreseze cu o cerere de chemare în judecată privind încasarea de la Voloşciuc Oleg a pensiei de întreținere a copiilor minor.

Astfel, prin hotărârea instanţei din 13 iulie 2022, Voloşciuc Oleg a fost obligat să achite pensia de înteţinere a copiilor minori.

Reclamanta a indicat că după separarea, Voloşiuc Oleg se limitează în marea măsură numai la achitarea minimului pensiei pentru întreţinerea copiilor minori - alte activităţi părinteşti practic le-a exclus complet, se referă la vizite, întrevederi, plimbări, etc. Pensia minima pentru întreţinere a copiilor achitată de către Voloşciuc Oleg nu acoperă toate necesităţile acestora,

copiii fiind la o vârstă când, reieşind din realităţile vieţii de astăzi (prin faptul că sunt în situaţia de a procura haine, mâncare, rechizite de joacă, şcoală etc) - au nevoie de un minim cu mult mai mare decât minimul achitat de tatăl acestora. Educaţia şi creşterea copiilor, o fetiţă (***** *****) de 12 ani şi un băieţel cu dizabilitatea severă din copilărie (*****) îi ia tot timpul şi sursele financiare, din care își întreține familia.

Salariul lunar pe care-l primește de abia îi ajunge să se descurce, pentru a înfrunta minimul de existență, pentru alte chestiuni nu are nici o șansă de a le realiza.

Reclamanta îşi întemeiază acţiunea în baza art. art. 82-84 Codul Familiei RM, art. art. 166-167, CPC RM şi solicită încasarea de la Voloşciuc Oleg în beneficiul lui Secrieru Magdalena a pensiei pentru întreţinerea fostului soț care îngrijește de copilul minor comun *****, care suferă de dezabilitate severă, în sumă de 2000,00 lei lunar.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani din 10 august 2023 acţiunea înaintată de către reclamantă, s-a admis integral. S-a încasat din contul lui Voloșciuc Oleg în beneficiul lui Secrieru Magdalena pensie pentru întreţinerea fostului soț care îngrijește de copilul minor comun *****, născut la data de *****, IDNP ***** și care suferă de dezabilitate severă, în sumă de 2000,00 (două mii) lei lunar, începând cu data de 15 mai 2023. S-a încasat din contul lui Voloșciuc Oleg în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 720,00 (șapte sute douăzeci) lei.

Solicitarea apelantului:

Împotriva acestei hotărîri, la data de 19 septembrie 2023 Voloșciuc Oleg a depus apel nemotivat, iar la data de 05 februarie 2024 a depus apel motivat. Solicită admiterea apelului, casarea totală cu trimiterea cauzei spre rejudecare la judecătoria Drochia, sediul Rîșcani.

Argumentele părţilor:

În motivarea apelului apelantul Voloșciuc Oleg a invocat următoarele: cu hotărîrea menţionată nu este de acord şi o consideră neântemeiată din următoarele considerente:

Hotărîrea primei instanţe o consideră ilegală şi neîntemiată deoarece concluziile expuse în hotărîre sînt în contradicţie cu circumstanţele pricinii.

La examinarea cauzei în prima instanţă nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiante circumstanţele importante pentru soluţionarea pricinii, pe care prima instanţă le consideră constatate, au fost încălcate normele de drept material şi de drept procedural, fapt care serveşte temei pentru anularea hotărîrii.

Prima instanţă a dispus încasarea de la în beneficiul lui Secrieru Magdalena a pensiei pentru înteţinerea fostului soţ care îngrijeşte de copil minor comun, care suferă de dizabilitate severă, în sumă de 2000 lei lunar.

Face referire apelantul la prevederile art. 83 Codul familiei care prevede dreptul de a pretinde întreţinere de la fostul soţ pe cale judecătorească, la art. 2 din Codul familiei care stipulează că numai căsătoria încheiată la organele de stat de stare civilă generează drepturile şi obligaţiile de soţi prevăzute de prezentul cod.

Indică apelantul că cu Secrieru Magdalena nu a avut înregistrată căsătoria, a trăit în concubinaj. Respectiv prevederile Codului familiei referitor la obligaţia de întreţinere dintre foştii soţi nu pot fi aplicate în cazul dat.

Examinînd cererea în lipsa sa, prima instanţă i-a încălcat drepturile sale, inclusiv dreptul la apărare, dreptul la un proces echitabil, dreptul de a prezenta probe.

Prin cererea înaintată de Secrieru Magdalena se solicită respingerea apelului și petrecerea ședinței din data de 05 martie 2024 în lipsa sa.

Apelantul Voloșciuc Oleg fiind legal citat la ședința de judecată nu s-a prezentat, Colegiul în conformitate cu art.379 CPC a considerat posibil de examinat cauza în lipsa părților.

Aprecierea instanţei de apel:

Judecînd apelul, studiind materialele dosarului, Colegiul civil consideră necesar de a admite apelul declarat şi de a casa hotărîrea contestată, cu emiterea unei noi hotărîri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă, din următoarele considerente:

În conformitate cu art. 385 lit. c) CPC RM, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărîrea primei instanţe, emiţînd o nouă hotărîre;

În temeiul art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Potrivit art. 239 Cod de procedura civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu prevederilor art. 121 Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Totodată, potrivit art. 130 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficientă pentru soluționarea cauzei.

Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

În conformitate cu prevederile art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

De asemenea, în limitele apelului dedus judecării, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părți și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din materialele cauzei și din cerințele înaintate de Secrieru Magdalena s-a constatat că ultima s-a aflat în relații de concubinaj cu Voloșciuc Oleg, în urma relațiilor de concubinaj la data de 18.03.2011 s-a născut fiica *****, iar la data de 02.07.2013 s-a născut fiul *****, fapt confirmat prin certificatele de naștere, care confirmă că Voloșciuc Oleg este tatăl copiilor (f.d.8-9).

Ulterior s-a mai constatat că părțile au încetat relațiile de concubinaj, urmînd să locuiască separat, copiii ***** și ***** au rămas să locuiască cu mama Secrieru Magdalena.

Prin certificatul de dizabilitate și capacitate de muncă Seria CN nr.162977 se confirmă că copilul ***** Oleg este încadrat în grad de dizabilitate sever, cauza dizabilității fiind din copilărie (f.d.10).

Prin hotărîrea judecătoriei Drochia sediul Rîșcani din 13 iulie 2022 s-a încasat din contul lui Voloșciuc Oleg în beneficiul Magdalenei Secrieru pensie de întreținere pentru copiii minori ***** și ***** în mărime a cîte 1500 lei lunar pentru fiecare (f.d.12).

Prin ceritificatul eliberat de IMSP Centru de Sănătate Rîșcani se confirmă că Secrieru Magdalena activează în calitate de Asistentă medicală cu un salariu în mărime de 6836 lei (f.d.14).

Pe motiv că pensia de întreținere achitată de Voloșciuc Oleg copiilor săi, și salariul primit de Secrieru Magdalena nu acoperă toate necesitățile necesare copiilor comuni, solicită reclamanta/intimata Secrieru Magdalena încasarea pensiei pentru întreținerea fostului soț, care necesită sprijin material, ocupată cu îngrijirea copilului comun cu dizabilități (*****) pînă la vîrsta de 18 ani.

Prezenta cerere de chemare în judecată a fost înaintată în baza prevederilor art.82-84 Codul Familiei.

Prin hotărârea judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani din 10 august 2023 acțiunea înaintată de către reclamantă, s-a admis integral. S-a încasat din contul lui Voloșciuc Oleg în beneficiul lui Secrieru Magdalena pensie pentru întreţinerea fostului soț care îngrijește de copilul minor comun *****, născut la data de *****, IDNP ***** și care suferă de dezabilitate severă, în sumă de 2000,00 (două mii) lei lunar, începând cu data de 15 mai 2023. S-a încasat din contul lui Voloșciuc Oleg în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 720,00 (șapte sute douăzeci) lei.

Nefiind deacord cu hotărîrea instanței de fond, Voloșciuc Oleg a contestato cu apel.

Verificând legalitatea hotărîrii contestate prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel, Colegiul civil al Curții de Apel Bălți constată că apelul depus de Voloșciuc Oleg este întemeiat, concluzia primei instanţe de admitere a acțiunii și încasarea pensiei pentru întreţinerea fostului soț fiind neîntemeiată, reieșind din următoarele considerente.

Art. 2 Codul familiei prevede că familia şi relaţiile familiale în Republica Moldova sînt ocrotite de stat. Numai căsătoria încheiată la organele de stat de stare civilă (denumite în continuare organe de stare civilă) generează drepturile şi obligaţiile de soţi prevăzute de prezentul cod. Relaţiile familiale sînt reglementate în conformitate cu următoarele principii: monogamie, căsătorie liber consimţită între bărbat şi femeie, egalitate în drepturi a soţilor în familie, sprijin reciproc moral şi material, fidelitate conjugală, prioritate a educaţiei copilului în familie, manifestare a grijii pentru întreţinerea, educaţia şi apărarea drepturilor şi intereselor membrilor minori şi ale celor inapţi de muncă ai familiei, soluţionare, pe cale amiabilă, a tuturor problemelor vieţii familiale, inadmisibilitate a amestecului deliberat în relaţiile familiale, liber acces la apărarea, pe cale judecătorească, a drepturilor şi intereselor legitime ale membrilor familiei.

Potrivit art.9 Codul familiei 1) Încheierea căsătoriei are loc la organele de stare civilă, precum şi la alte organe abilitate prin lege. (2) Drepturile şi obligaţiile juridice ale soţilor iau naştere din ziua înregistrării căsătoriei la organele de stare civilă.

Conform art. 82 Codul familiei, (1) Soţii îşi datorează întreţinerea materială reciprocă. (2) În cazul refuzului de a acorda întreţinere şi dacă între soţi nu există un contract privind plata pensiei de întreţinere, dreptul de a porni o acţiune în instanţa judecătorească privind încasarea acesteia de la celălalt soţ îl au:

a) soţul inapt de muncă (care a atins vîrsta de pensionare sau este persoană cu dizabilitate severă, accentuată sau medie) şi care necesită sprijin material;

b) soţia în timpul graviditǎţii;

c) soţul care îngrijeşte copilul comun timp de 3 ani după naşterea acestuia;

d) soţul care îngrijeşte pînă la vîrsta de 18 ani un copil comun cu dizabilitǎţi sau care îngrijeşte un copil comun cu dizabilitǎţi severe din copilărie, dacă acest soţ nu lucrează şi copilul necesită îngrijire.

(3) Pensia de întreţinere se plăteşte persoanelor enumerate la alin.(2) numai în cazul cînd acestea nu au un venit propriu suficient, iar soţul care datorează întreţinere are posibilitatea de a o plăti.

Iar prevederile art.83 Codul familiei indică că dreptul de a pretinde întreţinere de la fostul soţ pe cale judecătorească îl are:

a) fosta soţie în timpul graviditǎţii;

b) fostul soţ, care necesită sprijin material, ocupat cu îngrijirea copilului comun timp de 3 ani după naşterea acestuia;

c) fostul soţ, care necesită sprijin material, ocupat cu îngrijirea copilului comun cu dizabilitǎţi pînă la vîrsta de 18 ani sau a copilului comun cu dizabilitǎţi severe din copilărie;

d) fostul soţ, care necesită sprijin material, devenit inapt de muncă în timpul căsătoriei sau timp de un an după desfacerea acesteia;

e) fostul soţ care necesită sprijin material şi a atins vîrsta de pensionare, în termen de cel mult 5 ani din momentul desfacerii căsătoriei, dacă soţii au fost căsătoriţi cel puţin 15 ani.

În conformitate cu art.84 Codul familiei, cuantumul pensiei de întreţinere încasate de la un soţ (fost soţ) în favoarea celuilalt soţ se stabileşte de către instanţa judecătorească într-o sumă bănească fixă plătită lunar. La stabilirea sumei pensiei de întreţinere, se ţine cont de situaţia materială şi familială a soţilor (foştilor soţi), de alte circumstanţe importante.

Cu referire la normele citate, Colegiul reține că prin cererea de chemare în judecată înaintată de Secrieru Magdalena se invocă faptul că fostul soț Voloșciuc Oleg îi datorează întreținere ca fostă soție, care necesită sprijin material, ocupată cu îngrijirea copilului comun cu dizabilități, *****, pînă la vîrsta de 18 ani, în acest sens nefiind probat faptul că Secrieru Magdalena și Voloșciuc Oleg s-au aflat în relații de căsătorie, fiind foști soți. Din înscrisurile prezentate se confirmă că Voloșciuc Oleg este tatăl copiilor ***** și *****, copiii fiind născuți în urma relațiilor de concubinaj, nu în căsătorie.

Prin urmare, la examinarea cererii de chemare în judecată cu privire la încasarea pensiei de întreţinere pentru fostul soț, urma inițial să se verifice relațiile care au fost între foștii soți sau dacă între părți au fost relații de căsătorie, or, numai căsătoria încheiată la organele de stat de stare civilă generează drepturile şi obligaţiile de soţi prevăzute de prezentul cod.

În cererea de chemare în judecată reclamanta Secrieru Magdalena a indicat asupra faptului că s-a aflat cu Voloșciuc Oleg în relații de concubinaj, însă la înaintarea prezentei acțiuni a solicitat încasarea pensiei de întreținere pentru fostul soț, or, cu certitudine s-a stabilit că ultimii nu au

fost în relații de căsătorie, adică nu au fost soți, aceste solicitări nu pot fi înaintate față de Voloșciuc Oleg.

În continuare Colegiul va menționa că în relaţia de concubinaj, între parteneri nu există drepturi şi obligaţii ca între soţi. Spre exemplu, fiecare își poate părăsi partenerul de viaţă atunci când consideră necesar, fără a parcurge vreo procedură legală, cum este cerut de lege în cazul desfacerii căsătoriei.

La caz Colegiul va menționa că în ţara noastră relaţia de concubinaj nu este recunoscută de lege.

Principalele efecte ale concubinajului sunt:
- de ordin moral – care implică convieţuirea paşnică şi respectarea drepturilor reciproce;
- de ordin parental – recunoscând principiul egalităţii în drepturi a copiilor născuţi din concubinaj în raport cu cei din căsnicii legale;
- de ordin contractual – în eventualitatea în care concubinii sunt părţi ale unor raporturi contractuale.

Astfel, în urma relațiilor de concubinaj care s-au aflat Secrieru Magdalena și Voloșciuc Oleg, s-au născut copiii ***** și *****, ultimul fiind încadrat în grad de dizabilitate, și locuind cu mama Secrieru Magdalena, are nevoie de o îngrijire specială și de surse financiare adăugătoare, aceste cerințe însă nu pot fi solicitate în baza prevederilor de încasare a pensiei de întreținere pentru fostul soț, or, căsătoria între părțile litigante nu a fost demonstrată.

Sub un alt aspect, Colegiul va menționa că în cazul în care Secrieru Magdalena are nevoie de surse financiare adăugătoare pentru întreținerea copilului comun *****, care este încadrat în grad de dizabilitate, urma să solicite tatălui copilului încasarea sumei prin intermediul instanței, în beneficiul copilului, ca cheltuieli suplimentare, dar nu ca pensie de întreținere pentru fostul soț.

Din actul de naștere a lui ***** anexat la prezenta speță, se confirmă, că mama este Secrieru Magdalena iar tata Voloșciuc Oleg, ambii părinți fiind înscriși în rubrica părinți, avînd obligații egale față de copii, ambii purtînd răspundere pentru creșterea, dezvoltarea acestora cu acordarea ajutorului necesar.

Ca urmare, colegiul ajunge la concluzia, că Secrieru Magdalena nu are temei legal de a solicita încasarea pensiei de întreținere pentru fosta soție, atîta timp cît nu au fost stabilite relațiile de căsătorie între Secrieru Magdalena și Voloșciuc Oleg.

Ca urmare a celor enunţate, instanţa de apel constată, că cererea de chemare în judecată înaintată de Secrieru Magdalena privind încasarea pensiei de întreținerea pentru fostul soț nu a fost însoţită de probe concludente şi nici de temei de drept, iar reieşind din prevederile art.118 CPC RM, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale, iar art. 121, 130 alin. (2), (3), prevede, că instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitor la existenţa sau inexistenţa circumstanţelor importante pentru soluţionarea justă a cauze.

Reieşind din cele relatate, instanţa de apel ajunge la concluzia, că apelul înaintat de Voloșciuc Oleg urmează a fi admis, hotărîrea instanţei de fond urmează a fi casată cu emiterea unei noi hotărîri prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Secrieru Magdalena se va respinge.

În conformitate cu art.385 lit. c) CPC, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi, -

Decide:

Se admite cererea de apel declarată de Voloșciuc Oleg.

Se casează hotărîrea judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani din 10 august 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Secrieru Magdalena către Voloșciuc Oleg cu privire la încasarea pensiei pentru întreținerea fostului soț, cu emiterea unei noi hotărîri prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Secrieru Magdalena se respinge.

Decizia este definitivă, cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni de la comunicare prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Preşedintele şedinţei Adriana Garbuz

Judecătorii Iulia Grosu

Dumitru Corolevschi